

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ

Гарант освітньої програми

 Олена МАРКОВСЬКА

«02» вересня 2024 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри

 Олена МАРКОВСЬКА

Протокол засідання кафедри

ботаніки та захисту рослин ХДАЕУ

від «02» вересня 2024 року №1

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІТОСАНІТАРНА БЕЗПЕКА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма – Захист і карантин рослин

Спеціальність – 202 Захист і карантин рослин

Галузь знань – 20 Аграрні науки та продовольство

Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Фітосанітарна безпека сільськогосподарського виробництва
Факультет	Агрономічний
Назва кафедри	Ботаніки та захисту рослин
Викладач	Урсал Вячеслав Валентинович, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри ботаніки та захисту рослин. Наукові інтереси: системи інтегрованого захисту рослин.
Контактна інформація	8 (050) 900 23 91; ursal_v@ksaeu.kherson.ua
Графік консультацій	online: віторок 16:20-17:00. Telegram, Viber, WhatsApp (+38-050-900-23-91)
Програма дисципліни	<p>Тема 1. Фітосанітарна безпека України.</p> <p>Тема 2. Нормативно-правова база фітосанітарної безпеки у сільськогосподарському виробництві.</p> <p>Тема 3. Регульовані шкідливі організми.</p> <p>Тема 4. Виявлення та моніторинг регульованих шкідливих організмів.</p> <p>Тема 5. Методи інспектування.</p> <p>Тема 6. Фітосанітарна експертиза.</p> <p>Тема 7. Розробка та застосування фітосанітарних заходів.</p> <p>Тема 8. Сучасні системи захисту культур у сільськогосподарському виробництві.</p>
Мова викладання	українська

1. Анотація курсу

Анотація курсу	Дисципліна розглядає аспекти попередження проникнення та розповсюдження на території нашої держави регульованих шкідливих організмів, локалізації і ліквідації їх вогнищ, створення системи управління фітосанітарними ризиками, запровадження карантинних режимів, організації захисту рослин під час вирощування сільськогосподарських культур.
Інформаційний пакет дисципліни	http://dspace.ksau.kherson.ua:8888/course/view.php?id=1031

2. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни	навчити здобувачів вищої освіти ефективно і грамотно застосовувати елементи фітосанітарної безпеки у сільськогосподарському виробництві.
Завдання вивчення дисципліни	<ul style="list-style-type: none"> – вивчення відповідних документів, які регламентують забезпечення фітосанітарної безпеки; – формування умінь своєчасного виявлення та недопущення занесення карантинних та інших особливо небезпечних шкідників, збудників хвороб, бур'янів з імпортованим підкарантинним матеріалом; – формування умінь з локалізації та ліквідації вогнищ проникнення карантинних об'єктів; – вміння правильно скомпонувати комплекс методів захисту сільськогосподарських культур.

3. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу	
Загальні	ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

	ЗК02. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
Спеціальні (фахові)	СК1. Здатність збирати та аналізувати релевантні дані, включно з аерозондуванням і моніторингом, та аналізувати релевантні дані, у тому числі за допомогою сучасних методів аналізу даних і спеціалізованого програмного забезпечення. СК2. Здатність розробляти та реалізовувати програми і проекти у сфері захисту і карантину рослин з урахуванням усіх аспектів вирішуваної проблеми, зокрема технічних, з використанням GPS-навігації, виробничі, експлуатаційні, комерційні, правові, питання охорони праці та навколишнього середовища. СК3. Здатність використовувати ефективні методики визначення та ідентифікації шкідливих організмів, проводити фітосанітарну діагностику хвороб рослин, комах, кліщів, нематод, гризунів та бур'янів за стадіями розвитку і етапами органогенезу рослин. СК5. Здатність встановлювати та оцінювати сезонну і багаторічну динаміку чисельності регульованих шкідливих організмів та високоефективно застосовувати методи їх ліквідації. СК6. Здатність розробляти комплексні заходи із захисту і карантину рослин для підприємств, установ, організацій усіх форм власності згідно з законодавством ЄС з питань карантину і захисту рослин.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН	ПРН05. Обирати, розробляти і застосовувати з урахуванням новітніх досягнень науки і виробництва ефективні методи захисту рослин від шкідливих організмів з використанням інформації щодо фітосанітарного стану, прогнозів, екологічної ситуації і економічної доцільності. ПРН09. Розробляти, обґрунтовувати та застосовувати фітосанітарні заходи захисту до рослинних багатств країни і навколишнього середовища загалом від занесення та поширення небезпечних карантинних шкідливих організмів.
------------	--

4. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	2024-2025
Семестр	1
Курс	перший
Обов'язкова компонента / Вибіркова компонента	обов'язкова ОК 12
Пререквізити	-
Постреквізити	виробнича переддипломна практика, інтегрований захист рослин, фітосанітарна експертиза.

5. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	3 / 90
Лекції	16
Практичні / Семінарські	14
Лабораторні	-
Самостійна робота	60
Форма підсумкового	екзамен

контролю	
-----------------	--

6. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Технічне та програмне забезпечення	Лекційні заняття проводяться в аудиторіях, обладнаних мультимедійними засобами, і передбачають використання презентацій. Практичні заняття проводяться в аудиторіях з використанням необхідного наочного забезпечення. Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни: Moodle. Microsoft Office, Zoom, Google (Google Meet, Google Classroom), бази даних.
Обладнання	Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, мультимедійний проектор для комунікації та опитувань. Навчально-наукова лабораторія захисту рослин та фітосанітарного моніторингу ХДАЕУ.

7. Політика курсу

Загальні вимоги	Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час практичних занять, брати участь в обговорення дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови: <ul style="list-style-type: none"> – брати активну участь у навчальному процесі; – своєчасно виконувати навчальні завдання; – осмислювати, аналізувати, розуміти навчальний матеріал, не намагатись вивчити його напам'ять; – не відволікатися на сторонні справи під час занять; – з повагою ставитись до думки інших здобувачів вищої освіти; – не користуватися гаджетами під час занять без дозволу викладача; – приділяти достатню увагу самостійній роботі; – дотримуватись вимог академічної доброчесності (не списувати під час контрольних робіт, самостійно виконувати завдання СРС); – для нарахування додаткових балів та підвищення рейтингу з дисципліни здобувачі вищої освіти можуть приймати участь у наукових конференціях, підготувати наукову статтю тощо.
Політика щодо дедлайнів і перескладання	Письмові роботи, надані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (15 % від загальної суми балів за конкретне заняття). Перескладання письмових робіт можливо в межах графіку консультацій.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, погодженим деканом факультету. Не запізнюватись на заняття. Дотримуватись правил техніки безпеки. Завчасно ознайомлюватись з темою практичної роботи. Пропущенні заняття відпрацьовувати у встановлений викладачем час.
Політика щодо виконання завдань	Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля

	формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни.
Академічна доброчесність	<p>Під час підготовки рефератів, статей, проведення контрольних заходів здобувачі повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, які визначено Кодексом академічної доброчесності ХДАЕУ. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Статті, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Плагіат не допускається. За порушення принципів академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); 2) повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; 3) відрахування із університету; 4) позбавлення академічної стипендії; 5) позбавлення наданих пільг з оплати навчання; 6) інші додаткові та/або деталізовані види академічної відповідальності здобувачів освіти за конкретні порушення академічної доброчесності визначають спеціальні закони та окремі Положення ХДАЕУ.

8. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	лаб.	сем. / пр.	СР	
Змістова частина 1. Загальні принципи фітосанітарної безпеки							
1-2	Лекція 1	Фітосанітарна безпека України.	2				
	Самостійна робота 1	Історія карантину рослин.				4	2
	Лекція 2	Нормативно-правова база фітосанітарної безпеки у сільськогосподарському виробництві.	2				
	Практична робота 1	Основні законодавчі документи у сфері фітосанітарної безпеки.			2		2
	Самостійна робота 2	Закон України "Про карантин рослин".				8	4
3-4	Лекція 3	Регульовані шкідливі організми.	2				
	Практична робота 2	Перелік регульованих шкідливих організмів.			2		2
	Самостійна робота 3	Список А-1 переліку регульованих шкідливих організмів.				8	2
ПК ЗЧ 1			Підсумковий контроль знань зі змістової частини 1				8
<i>Всього за змістовою частиною 1 – 30 год.</i>			6		4	20	20
Змістова частина 2. Фітосанітарна безпека сільськогосподарського виробництва							
5-6	Лекція 4	Виявлення та моніторинг регульованих шкідливих організмів.	2				
	Практична робота 3	Карантинні шкідливі організми обмежено поширені на території України.			2		2
	Самостійна робота 4	Біологічні особливості карантинних шкідливих організмів обмежено поширених на території України.				8	4
7-8	Лекція 5	Методи інспектування	2				
	Практична робота 4	Порядок проведення інспектування.			2		2
	Самостійна робота 5	Порядок відбору зразків залежно від об'єкту регулювання.				8	4
9-10	Лекція 6	Фітосанітарна експертиза.	2				

	Практична робота 5	Структура та функції державної фітосанітарної лабораторії області.			2		4
	Самостійна робота 6	Фітосанітарна експертиза (аналізи).				8	4
11-12	Лекція 7	Розробка та застосування фітосанітарних заходів.	2				
	Практична робота 6	Вимоги до документації що оформляється при проведенні фітосанітарних процедур.			2		2
	Самостійна робота 7	Вимоги до документів суб'єктів господарювання.				8	4
13-14	Лекція 8	Сучасні системи захисту культур у сільськогосподарському виробництві.	2				
	Практична робота 7	Основні принципи розробки системи захисту с.-г. культур.			2		2
	Самостійна робота 8	Розробка плану захисту сільськогосподарських культур.				8	2
	ПК ЗЧ 2	Підсумковий контроль знань зі змістової частини 2					10
		<i>Всього за змістовою частиною 2 – 60 год.</i>	10		10	40	40
		<i>Екзамен</i>					40
		<i>Всього з навчальної дисципліни – 90 год.</i>	16		14	60	100

9. Форми і методи навчання

Лекція	Словесні методи навчання: пояснення (інформаційно-повідомлювальне, інструктивне-практичне, пояснювально-спонукальне, система зображально-виражальних засобів. Словесний метод (лекція – вступна, тематична, оглядова, підсумкова). Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу, оглядові лекції з використанням наочного матеріалу, опорного конспекту, лекції візуалізації з використанням мультимедійних технологій. Наочні методи навчання, ілюстрування.
Практичні/Семінарські	Презентації, демонстрація, обговорення, аналіз конкретних ситуацій, дискусія, бесіди, дебати, кейс-методи, роботи в малих групах тощо.
Самостійна робота	Самостійне опрацювання конспекту лекцій, рекомендованої літератури, а також підготовка доповідей, презентацій.

10. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль

Здійснюється в ході аудиторних практичних занять. На кожному практичному занятті контролюється: оформлення попередньої практичної роботи; правильність сформульованих у роботі висновків; уміння вирішувати типові задачі по темі; готовність студента до виконання нової практичної роботи (наявність робочого зошита, розуміння цілей і задач нової практичної роботи.; хід і виконання роботи. Для контролю знань студентів також використовуються: діалог на лекціях, контроль на практичних заняттях, перевірка виконання самостійної роботи, тести. Поточний контроль під час практичних занять – до 16 балів; контроль виконання самостійної роботи – до 26 балів.

Підсумковий контроль за змістовою частиною

Підсумковий контроль за змістовими частинами – до 18 балів.

Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю вивчення дисципліни є письмовий екзамен. Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за поточну успішність (не більше 60 балів) та екзамен (не більше 40 балів).

Розподіл балів з дисципліни

Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)									Екзамен	Підсумкова оцінка
Змістова частина 1			Змістова частина 2							
T1	T2	ПК ЗЧ 1	T3	T4	T5	T6	T7	ПК ЗЧ 2		

Max 8	Max 4	Max 8	Max 6	Max 6	Max 8	Max 6	Max 4	Max 10	Max 40	Max 100
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------	--------	---------

11. Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C	Задовільно	
64-73	D	Задовільно	
60-63	E	Незадовільно	не зараховано
35-59	FX	Незадовільно	
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

12. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кириченко В.В., Петренкова Т.П., Основи фітосанітарної безпеки в агроценозах польових культур: навч. посіб. Дніпро, 2020. 213 с. 2. Красиловець Ю.Г. Наукові основи фітосанітарної безпеки польових культур. Харків : Магда ЛТД, 2010. 415с. 3. Станкевич С.В. Методи огляду та експертизи підкарантинних матеріалів : навч. посібник. Харків : ФОП Бровін О.В., 2017. 256 с. 4. Станкевич С.В., Забродіна І.В. Зовнішній і внутрішній карантин рослин : рекомендації до вивчення дисципліни. Харків, 2016. 38 с. 5. Писаренко В.М., Писаренко П.В. Захист рослин: Фітосанітарний моніторинг. Методи захисту рослин. Інтегрований захист рослин. Полтава : ФОП Говоров С.В., 2007. 256 с. 6. Станкевич С.В., Забродіна І.В. Моніторинг шкідників сільськогосподарських культур : навч. посібник. Харків : ФОП Бровін О.В., 2016. 216 с. 7. Стратегія і тактика захисту рослин. Том 1 Стратегія : монографія / за ред. В.П. Федоренка. Київ, 2012. 500 с.
Додаткова	<ol style="list-style-type: none"> 1. Урсал В.В. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт із освітньої компоненти «Фітосанітарна безпека с.-г. виробництва» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 202 Захист і карантин рослин. Херсон: РВВ «Колос», 2023. 16 с 1. Довідник із захисту рослин / за ред. М.П. Лісового. Київ : Урожай, 1999. 744 с. 2. Погріб О.О. Аграрне право України : підручник. Київ : Істина, 2007. 448 с. 3. Кулешов А.В., Білик М.О., Довгань С.В. Фітосанітарний моніторинг і прогноз : навчальний посібник. Харків: Еспада, 2011. 608 с. 4. Дудник А.В Фітосанітарний моніторинг : навч. посіб. Миколаїв : МНАУ, 2013. 305 с.
Інформаційні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Електронний курс дисципліни «Фітосанітарна безпека с.-г. виробництва» на освітній платформі Moodle: http://dspace.ksau.kherson.ua:8888/course/view.php?id=1031

2. Про карантин рослин : Закон України від 30.06.1993 р. № 3348-ХІІ : станом на 27 лип. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3348-12#Text>.
3. Сайт Головного управління Держпродспоживслужби Херсонської області. URL: <https://dpss-ks.gov.ua>.
4. Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів. *Держпродспоживслужба України*. URL: <https://dpss.gov.ua>.
5. Міжнародна конвенція про захист рослин : Конвенція Орг. Об'єдн. Націй від 06.12.1951 р. : станом на 31 січ. 2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_805#Text .
6. Про внесення змін до Переліку регульованих шкідливих організмів : Наказ М-ва аграр. політики та продовольства України від 16.07.2019 р. № 397. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0879-19#Text>.
7. Деякі питання реалізації Закону України “Про карантин рослин” : Постанова Каб. Міністрів України від 15.11.2019 р. № 1177 : станом на 26 лип. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1177-2019-п#Text>.
8. Сторінка кафедри ботаніки та захисту рослин на сайті університету. URL: <http://ksau.kherson.ua/agro/kafbotan.html>